

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Statens servicecenters och Migrationsverkets hemställan om ändring i förordningen (2019:214) om viss gemensam offentlig service

(Fi2024/00870)

Utifrån de utgångspunkter Försäkringskassan har att beakta, har myndigheten följande synpunkter.

Sammanfattning

Försäkringskassan instämmer i att det finns behov av att förtydliga reglerna om vilka uppgifter som kan överlämnas till Statens servicecenter (SSC) och ser positivt på det förslag om detta som lämnas i hemställan. Vidare anser Försäkringskassan att det är positivt att de föreslagna bestämmelserna innebär en utvidgad möjlighet att överlämna uppgifter av enklare slag.

3.1 Förtydliga de rättsliga förutsättningarna för samverkan

Försäkringskassan instämmer i att den rättsliga grunden för överlämning av uppgifter till SSC behöver tydliggöras. Att begreppet *myndighetsutövning* är oklart har Försäkringskassan tidigare framfört i en framställan om ändring av förordningen om viss gemensam offentlig service (serviceförordningen).¹ I den framställan föreslog Försäkringskassan att den uppgift som det då var fråga om skulle anges i 3 § serviceförordningen, dvs. i enlighet med den systematik som utgör grunden för nuvarande reglering i serviceförordningen. Försäkringskassan konstaterar att det även i fortsättningen är ett alternativ att i varje enskilt fall reglera vilka uppgifter som innebär myndighetsövning som får utföras av SSC. Försäkringskassan delar dock Migrationsverkets och SSC:s bedömning i avsnitt 3.2.4 i den remitterade hemställan att en sådan ordning riskerar att leda till en omfattande reglering i serviceförordningen som kan bli komplicerad att hantera och riskerar att utgöra ett hinder för utvecklandet av samverkan.

Att istället införa en generell möjlighet att låta SSC utföra enklare förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning, på så sätt som nu föreslås, innebär en enklare och mer flexibel reglering jämfört med den nuvarande regleringen och det ovan angivna alternativet.

Med de föreslagna reglerna blir den nya gränsdragningen för vilka uppgifter som kan lämnas över till SSC vad som kan anses vara en *enklare förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning*. Någon tydlig definition av begreppet *enklare förvaltningsuppgift* föreslås inte i den remitterade hemställan, men på sidan 22 anges att det som avses bland annat är nuvarande uppgifter som utförs på servicekontoren såsom att ta emot och lämna ut handlingar, utfärda olika typer av intyg och bevis, i enklare fall besluta i ärenden om utfärdande av identitetskort, granska och intyga att

¹ Försäkringskassans framställan om ändring i förordningen (2019:214) om viss gemensam offentlig service, 2020-12-04, diarienummer FK 2020/003478.

kopia överensstämmer med originalhandling samt uppta biometriska uppgifter och utföra identitetskontroller.

Försäkringskassan noterar även att begreppet enklare förvaltningsuppgift är samma begrepp som har funnits i den ursprungliga versionen av lagen (2004:543) om samttjänst vid medborgarkontor och i lagen (1997:297) om försöksverksamhet med samttjänst vid medborgarkontor. I förarbeten till den senare nämnda lagen anges att med enklare förvaltningsuppgift avses uppgifter där risken för felaktig handläggning är liten eller där utrymmet för handläggaren att göra självständiga bedömningar är begränsat, och att det i huvudsak bara kan vara fråga om en mer rutinmässig handläggning.²

Det får således anses finnas en viss vägledning av hur begreppen enklare förvaltningsuppgift ska tolkas. Det förefaller till exempel inte aktuellt att, med stöd av den föreslagna bestämmelsen, överlämna beslut som kräver specialkunskaper och förvärvad erfarenhet på en annan myndighets område på så sätt som lagrådet tidigare har framfört skulle vara problematiskt.³ Förslaget torde således ligga i linje med regeringens tidigare uttryckta önskemål om de begränsningar som regleringen ska utgöra.⁴

Det bör dock i sammanhanget påpekas att det inte finns några incitament för myndigheter att lämna över uppgifter till servicekontoren som de anställda där inte klarar av eller har förutsättningar för. Särskilt inte mot bakgrund av vad som har anförts om att ansvaret för ärendehantering ligger hos den överlämnande myndigheten, och inte SSC.⁵ Det går att ifrågasätta vilken funktion begränsningen i förordningen egentligen fyller så länge de överlämnande myndigheterna är rättsligt ansvariga för ärendena.

Av hemställan framgår att avsikten i första hand är att den föreslagna bestämmelsen ska förtydliga det rättsliga stödet för de uppgifter som för närvarande utförs vid servicekontoren och som kan anses innefatta myndighetsutövning. Det framgår dock också att avsikten är att underlätta att nya uppgifter utförs av SSC som i nuläget ankommer på Migrationsverket (se till exempel sidorna 20 och 36 i hemställan) och utgöra en grund för att SSC till exempel kan utföra ytterligare uppgifter i händelse av kris eller höjd beredskap (sidorna 26 - 27).

Försäkringskassan ser positivt på förslaget att ge ökade möjligheter till att lämna över den här typen av förvaltningsuppgifter till SSC för att hanteras på servicekontoren. Ett överlämnande förutsätter dock även fortsättningsvis att myndigheterna kommer överens så att uppgiften tas med i ett serviceavtal.

Bland de enklare förvaltningsuppgifter som enligt Försäkringskassans mening skulle kunna utföras på servicekontoren är att låta en enskild ta del av allmänna handlingar på plats enligt 2 kap. 15 § tryckfrihetsförordningen, TF och att lämna ut kopior av allmänna handlingar mot avgift enligt 2 kap. 16 § TF i de fall den enskilde vill betala avgiften med kontanter eller kort på plats. Detta kan bland annat behövas för att enskilda ska kunna vara anonyma.⁶ Den ansvariga myndigheten fattar i dessa fall beslut i utlämnandefrågan och hur handlingarna ska lämnas ut samt om avgift och hur den ska betalas. Statens servicecenters uppgift skulle vara att vidta faktiska åtgärder för att verkställa dessa beslut eller ställningstaganden, vilket får anses vara enklare förvaltningsuppgifter.

² Prop. 1996/97:90, *Bättre möjligheter att samverka vid medborgarkontor*, s. 41

³ Prop. 2008/09:123, *Förenklad samverkan enligt samttjänstlagen*, bilaga 5

⁴ Prop. 2018/19:47, *Samlad struktur för tillhandahållande av lokal statlig service*, s. 17

⁵ SOU 2018:43, *Statliga servicekontor – mer service på fler platser*, s. 67-70

⁶ Se prop. 2019/20:179, *Förskottsbetalning i vissa ärenden om utlämnande av allmän handling*, s. 13 och JO:s beslut den 7 februari 2022 med dnr 9340-2020 och den 23 september 2024 med dnr 2541-2023.

Försäkringskassans möjligheter att erbjuda den här typen av service i egen regi är begränsad i och med att det är servicekontoren som numera står för det fysiska kundmötet. Om uppgifterna skulle överlåtas till SSC skulle det innebära en ökad service för enskilda. Även JO har i ett beslut nyligen gjort bedömningen att ett sätt att öka servicenivån hos de myndigheter som anlitar Statens servicecenter är att göra det möjligt för servicekontoren att ta emot kontanta betalningar.⁷ Att hantera kontanter innebär också i sig vissa svårigheter, och det kan även av den anledningen finnas fördelar att samla frågorna hos SSC jämfört med att varje myndighet ska hantera kontanter.

Beslut i detta ärende har fattats av överdirektör Maria Rydbeck i närvaro av rättschef Marie Axelsson och rättslig expert Axel Jönsson, den senare som föredragande.

Maria Rydbeck

Axel Jönsson

⁷ JO:s beslut den 14 mars 2025 med dnr 2526-2024.